

Vegyesek.

Az orvosi szakosztály ügyei.

Az orvosi szakosztály 1982. october hó 20-án tartott ülésén:

1. Klug Nándor tnr. bemutatja Velits Dezső orvostanhallgatónak az ő intézetében végzett vizsgálatait „A szénsav és élely hatásáról az emlősszív működésére.“ Ezen értekezést jelen füzet közli.

2. Hőgyes Endre tnr. több apró közleményt jelent be az egyetem általános kór- és gyógyszertani intézetéből.

I. A hártás labirinth elroncsolása és a kényszer-mozgások közötti összefüggésről a következő általa szerzett kísérleti tapasztalatokat közli. Tengeri nyúlnál az egyik oldali hártás labirinthnak teljes elroncsolása a sértett oldal felé hentergést (Rollbewegung) idéz elő a test hossz tengelye körül. Ha a baloldali labirinth roncsolatik el bal felé, ha a jobboldali jobb felé hentereg az állat. A féoldali labirinth roncsolása által illetéknép létrehozott egyik oldalra történő hentergést, a másik oldali labirinth roncsolása által meg lehet szüntetni.

Előadó ezt a kísérleti tapasztalatát még ezen év elején tette, jelenleg — a nélkül, hogy a tünemény fejtegetésébe bocsátkoznék — csak előleges közlemény gyanánt közli.

II. Kisebb adatok a fertőző anyagok kórtanához.

a) Megejtett fertőzés után mikorra változik ragályossá a fertőzött állat vére? Előadó ezen kérdés eldöntésére következőleg járt el. A fertőzött állat élő véréből a fertőzés időpontjától óráról órára más élő, egészséges állatba átoltásokat tett. Az első állat vérének ragályossá válásának időpontja illetéknépén kitudható, mert mind addig míg a vér ragálytalan, az átoltások eredménytelenek lesznek; ha ragályossá vált az átoltás, halált idéz elő.

Egy kísérleti sorozatban, melyet egy f. év jul. 25-én Szász-Fenesen torok anthraxban elhullott bikának igen virulens vérével eszközölt, azt találta, hogy az ezen vérrel óltott tengeri nyúl vére az infectio után negyedik órában már olyan virulens volt, hogy egy másik nyulat megölt. A halál az ezen vérrel történt átoltások után tengeri nyúlnál szabályszerűleg 16—20 óra között állott be. Lépfene bacillus a bikavérben nem volt.

A bacillust tartalmazó lépfenés vért a virulencia beállása tengeri nyúlnál és juhoknál sokkal később mutatkozik. Közép időérték felállítására azonban még elég kísérleti adata nincsen.

b) Lépfenénél akkor lesz-e ragályossá a vér, midőn benne a bacillus anthrax is megjelenik? Előadó lépfenével óltott nyulak és juhok

vérét az előbb említett módon óráról órára successive más állatokba átoltva, vizsgálta: vajjon az inficiált állatok vére akkor válik-e ragályozóvá, midőn benne górcső alatt a bacillusok kimutathatók? Több kísérletben azt találta, hogy a vér sokkal hamarabb vesz fel ragályozó tulajdonságot, mintsem benne górcső alatt, a legpontosabb vizsgálattal is, bacillusokat kimutatni lehetne.

Ezen tünemény oka vagy abban van, hogy a lépfenés vér ragályanyagát nem a bacillusok képezik, vagy pedig abban, hogy a bacillusok megjelenését a vérben spórák megjelenése előzi meg, melyeket a közönséges sejttermelékektől biztosan megkülönböztetni nem lehet. Melyik másik ok szerepel, előadó ez időszerint biztosan eldönteni nem tudja. Annyi bizonyos, hogy ha az első felvételt, mi mellett jelenleg Colin egyedül áll, nem is vesszük figyelembe és elfogadjuk a lépfene ragálynak gomba voltát: ama tapasztalat a mellett látszik szólani, hogy a lépfene bacillus, mint azt Feser — Kochchal és Pasteur-rel szemben — állítja, az élő vérben is termel spórákat.

c) Lépfenében elhalt anyaállat magzata vérének nincs ragályozó képessége, fölött az anyaállat vére teljesen virulens. Ezen már Branel felismerte tényt, előadó Genersich tanárral együtt lépfene kísérletei alatt szintén igazolva találta. Egy terhes tengeri malacz óltott lépfenében elhalván, az anyavérből egy, a magzatok véréből két tengeri nyúl ragályoztatott. Az előbbi lépfenét kapott és elhalt, az utóbbiak egészségesek maradtak.

d) Amnios folyadék és az echinococcus hólyag folyadéka lépfenés állatból véve és átoltva nem idéz elő lépfenét. Óltott lépfenében elhullott juh májában talált echinococcus folyadékból két tengeri malacz ragályoztatott: mind a kettő egészségesen maradt.

Lépfenés tehén amnios folyadékából egy köbcentiméternyi mennyiség nyúl bőre alá fecskendeztetett. Az állat negyednapra elhalt, de sem vérében, sem lépében nem volt bacillus. A halál oka putrid infectio volt.

Lépfenében elhalt tengeri malacz amnios folyadékából egy-egy köbcentiméternyi két más malacznak bőre alá fecskendeztetett. Mind a két malacz egészségesen maradt.

e) Bacillusától megszürt hígított lépfenés vér lépfenét idézhet elő. Előadó saját szűrő készüléket állított össze, melyen légszivattyú segítségével a meghígított bacillus tartalmú lépfenés vért elég gyorsan meg lehet szűrni és bacillusától megszabadítani.

Ilyen módon megszürt lépfenés vér, melyben bacillusok nem, de spóraszerű törmelék szemcsék láthatók voltak, tengeri malaczba kellő kautelák mellett beoltva, lépfenét idézett elő, épen úgy, mint a szűrő visszamaradt rész.

E tünemény oka vagy az, hogy — mint Colin hiszi — a lépfenés vér fertőző anyaga nem a bacillusokban van, hanem erjesztőszerű vegyi anyag, vagy az, hogy a lépfene-spórák a szűrőn átmennek és a szűrédekbe jutva, lépfenét idézhetnek elő. Miután az igen finom spóráknak a szűrőn átjutását kikerülni alig lehetséges, világos hogy a leszűrő kísérletezés azon kérdés eldöntésére, hogy a lépfene fertőző anyaga morphologicus elem-e vagy nem? egészen problematicus értékű.

3. Dr. Purjesz Zsigmond tnr. a mellüri álképletek és a mellüri izzadmány közti differentialis kórismészetéről szól kiemelve, hogy kérdéses esetekben mely tünetek azok, melyek az egyik, vagy másik kóros elváltozás lehetősége mellett volnának értékesíthetők. Tapasztalatból indulva ki, bizonyos esetekre nézve jó megkülönböztető jelt vél találni a Traube-féle tér fenmaradásában (baloldali álképletnél) és a bordaközök ki nem tágulásában, vagy esetleges szűkebb voltában, melyek álképletre mutatnak, mire nézve észleleteire hivatkozik.

Az 1882. nov. 17-ki szakülésen.

1. Högyes Endre tnr. előadást tart a „Kolozsvári lépfene gyógykísérletek“ről.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium előadó elnöklete alatt dr. Genersich egyetemi tnr., dr. Szaniszló Albert és dr. Szentkirályi Ákos kolozsmonostori gazdasági intézeti tanár, Reich Albert állami- és Weinhold Tivadar megyei állatorvos urakból bizottságot alakított és megbizta azzal, hogy vizsgálja meg Béné Péter kolozsvári gyakorló állatorvosnak tekintélyes gazdáktól kiállított bizonyítványokkal igazolt, állítólag biztos hatású-, de titokban tartott lépfene ellenes gyógy eljárását.

Előadó nem tartja érdektelennek megismertetni a szakulést ezen kísérletekkel, mert azon felfogásban él, hogy azok módszertani szempontból mintául szolgálhatnak a szerek hatásának kísérleti gyógytani úton való felderítésénél.

A lépfene u. i. kísérletileg élő állatokon biztosan előidézhető, majdnem kivétel nélkül halálosan végződő betegség. Ha valamely szernek e betegség ellen van hatása, a hatásnak biztos kriteriuma van a lépfenével ragályzott állatoknak életben maradásában.

Magok a gyógykísérletek következők voltak

A bizottság 1882. aug. 24-én 8 drb. 6—8 éves közönséges erdélyi fajú juhok ragályzott anthrax-méreggel, mely egy lépfenében elhullott kolozsvári tehéntől eredt és a helybeli általános kór- és gyógyszertani intézetben állatról állatra a gyógykísérlet napjáig tovább tenyésztetett. Ezen lépfenével ragályzott állatok közül 6 darabot Béné Péter állatorvos gyógykezelése alá bocsájtott a bizottság, 2 darabot pedig kontroll állatú kezeletlen hagyott. A hat állat közül kettőt még az oltások előtt, kettőt az oltás után egy órával, kettőt a ragályzás második napján adott át a bizottság a gyógykezelőnek, hogy ezek által bebizonyíthassa a miket állít: hogy szere meg tudja óvni az állatot a lépfenétől, hogy szere meggyógyítja a lépfenét úgy a baj kezdetén, valamint annak tetőfokán.

Béné gyógykezelését, mihelyt a bizottság átadta neki az állatot, mindjárt elkezdte. Titkolt összetételű folyadékából bóralfecskendéseket tett, melyeket a baj további folyamán egyszer vagy többször ismételt. Azon kívül, midőn a testhőmérsék magasra hágott, hideg lelocsolásokat alkalmazott és az állat torkába szintén titkolt összetételű folyadékából egy-egy kis üveggel beöntött. A gyógykísérlet végeredménye az lett, hogy úgy a gyógykezelés alá vett hat-, mint a gyógykezeletlenül maradt két darab juh, a ragályzás után 25—60 órára mind elhullott;